

Kontroll av Driftstilskuddsordningen for Duodji

Oppdragsgiver:
Sámediggi/Sametinget

Utarbeidet av:
Consis Karasjok AS

Dato: 04.02.2014

FORORD

Consis Karasjok AS har utført kontroll av regnskapet som danner grunnlaget for tildeling av driftstilskudd til duodji utøvere. Under forhandlingene om en ny næringsavtale for duodji 2011, ble partene enig om at det fra 2011 skal foretas en grundig kontroll av driftstilskuddsordningen.

Det ble i 2012 foretatt kontroll av totalt 21 regnskap som hadde fått driftstilskudd i 2010. I år er det foretatt kontroll av 9 regnskap. Det var til sammen 10 søkere som var trukket ut for kontroll, men en har ikke levert inn regnskapet.

Kontrollen er utført av Ingvald Laiti ved Autorisert regnskapsførerselskap Consis Karasjok AS.

Vi vil takke Sámediggi/Sametinget for oppdraget.

Karasjok, 04.02.2014

Ingvald Laiti

Innhold

INNLEDNING OG BAKGRUNN	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Mandat	4
1.3 Metode	4
1.3.1 Generell kontroll av foretaket	5
1.3.2 Produktkontroll	5
1.3.3 Regnskapskontroll	5
FORUTSETNINGER	5
2.1 Vilkår for utdeling av driftstilskudd	5
2.2 Beregningsregler	5
ANALYSE AV DATAGRUNNLAGET	6
3.1 Generell kontroll av foretaket	6
3.2 Produktkontroll	7
3.3 Regnskapskontroll	8
AVSLUTNING.....	11

INNLEDNING OG BAKGRUNN

1.1 Bakgrunn

Vårt firma har fått i oppdrag å foreta kontroll av utvalgte regnskap for regnskapsåret 2012 til duodjiutøvere som har søkt om driftstilskudd for 2013. Oppdraget er utført innenfor rammeavtalen mellom Sametinget og Consis Karasjok AS. Grunnlag for utdeling av driftstilskuddet er omsetning fra regnskapsåret 2012. Søkerne som er med i kontrollen har fått beskjed om at deres søknad om driftstilskudd ikke vil bli behandlet før kontrollen er gjennomført.

Hensikten med kontrollen er å bringe på det rene om dokumentasjonsgrunnlaget er i samsvar med gjeldende lovverk.

1.2 Mandat

Oppdraget omfatter kontroll av grunnlaget for utdeling av driftstilskudd til duodji utøvere. Sametinget og næringsorganisasjonene i duodji (Landsorganisasjonen Sámiid Duodji og Duojáriid Eláhussearvi) har under forhandlingene om ny næringsavtale for duodji 2011, bedt om at det fra og med 2011 skal foretas grundig kontroll av driftstilskuddsordningen. I den forbindelse har Sametinget bedt om at det foretas kontroll av 10 tilfeldig valgte regnskap. Tilsvarende kontroll ble utført i 2011/2012. Viser til rapport datert 5.3.12.

Sametinget og Riksrevisjonen kan kontrollere at bevilgninger fra Sametinget nyttes etter forutsetningene, jf. Stortingets bevilgningsreglement § 10.

1.3 Metode

Sametinget har definert oppdraget i brev av 24.10.2013 og kontrollen er delt inn i tre områder.

1.3.1 Generell kontroll av foretaket.

Kontroll av at foretaket er registrert i Brønnøysund- og i Merverdiavgiftsregisteret.

1.3.2 Produktkontroll

Alle som mottar driftstilskudd for duodji, skal være registrert i duodji registeret. Produktene som danner grunnlag for beregning av driftstilskuddet, skal være registrert i produktregisteret. Det er kontrollert om omsetning av egenproduserte produkter er i samsvar med det som er meldt inn i produktregisteret. Vi har ikke tatt stilling til om produktene tilfredsstiller krav til ”egenprodusert duodji”.

1.3.3 Regnskapskontroll

Regnskapskontrollen utføres etter bestemmelsen i Regnskapsloven, Bokføringsloven, Bokføringsforskriften, Merverdiavgiftsloven, Ligningsloven og Sametingets regelverk for tilskuddsforvaltning.

FORUTSETNINGER

2.1 Vilkår for utdeling av driftstilskudd

Duodjiavtalen stiller følgende kriterier for å få driftstilskuddet:

- Søker må oppfylle kriterier for registrering i samemanttallet, men trenger ikke å være innført i mantallet. I spesielle tilfeller kan det dispenseres fra dette kravet.
- Å ha et enkelpersonforetak eller aksjeselskap og være innført i merverdiavgiftsmanttallet
- Omsetning av egenprodusert duodji basert på samisk kultur og tradisjoner på minimum kr 50.000 eks. mva.
- Dokumentasjon ved egenerklæring om realkompetanse og/eller dokumentasjon av formell – kompetanse i samisk duodji.
- Søkere som mottar driftstilskudd er pliktige til å gi nødvendige opplysninger i forbindelse med utarbeidelse med økonomisk rapport.

2.2 Beregningsregler

Tilskuddet beregnes av godkjent omsetning av egenprodusert duodji for forrige år.

- Enkeltpersonsforetak: Tilskuddet beregnes av godkjent omsetning av egenprodusert duodji, inntil 40 %, maksimalt tilskudd er kr 150 000. Søkere registrert utenfor Finnmark vil kunne oppnå inntil 50% tilskudd og maksimalt kr 150.000.
- Aksjeselskaper: Tilskuddet beregnes av godkjent omsetning av egenprodusert duodji, inntil 40 %. Maksimalt tilskudd er kr 100 000. Øvre omsetningsgrense er kr 3 000 000

ANALYSE AV DATAGRUNNLAGET

3.1 Generell kontroll av foretaket

Vi har kontrollert virksomhetens opplysninger i Enhets-/Foretaksregisteret og i Merverdiavgiftsregisteret. De fleste virksomhetene er registrert med næringsvirksomhet duodji eller tilsvarende næringskode i Enhetsregisteret. Enkelte av virksomhetene er registrert med reindrift og duodji i formålskoden.

Kontroll Firmaopplysninger

Kontroll område	Kontrollert	Godkjent		Registrert Enhetsregisteret	
	Totalt	Ja	Nei	Duodji	Duodji og Reindrift
Firmaopplysninger	9	7	2	2	5

Sametingets retningslinjer forutsetter at virksomheten er registrert i merverdiavgiftsregisteret. For å bli registrert i avgiftsmanntallet, skal virksomheten ha en avgiftspliktig omsetning på minimum kr 50.000 eks. mva. Etter Merverdiavgiftslovens §15-1, kan det i omsetningsoppgaven for primærnæringene tas med omsetning fra annen næringsvirksomhet dersom merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak i denne virksomheten ikke overstiger 30 000 kroner, merverdiavgift ikke medregnet.

Kontroll Merverdiavgiftsregisteret

Kontroll område	Kontrollert	Godkjent	
	Totalt	Ja	Nei
Merverdiavgiftsregisteret	9	9	0

Konklusjon

Kontroll av firmaopplysninger viser at nesten alle har registrert sin næringsvirksomhet i Enhetsregisteret jf. Forskrift om registrering i Enhetsregisteret. Det er to som ikke har registret duodji som formål.

Alle har registrert seg i Merverdiavgiftsregisteret etter Merverdiavgiftslovens § 2-1, men det har ikke vært mulig å kontrollere om alle er registrert særskilt for duodji. Vi har likevel godkjent disse regnskapene.

3.2 Produktkontroll

Kontrollen er gjort med utgangspunkt i bilag og øvrig opplysninger som er oversendt fra søkeren. Manglende dokumentasjon av omsetningen har gjort det vanskelig å utføre en fullstendig kontroll av dokumentasjon av egenprodusert duodji. Dokumentasjonen er sammenstilt mot søkerens godkjente produkter i produktregisteret ved salgstidspunktet – søknadstidspunktet. Avvik mellom dokumentert egenprodusert duodji som er godkjent i produktregisteret og det som er oppgitt i driftstilskuddssøknaden, er redegjort i kontrollrapporten til hver enkel søker.

Generelt sett er det dårlig dokumentasjon av omsetningen, noe som har gjort kontrollen vanskelig. Av totalt 9 kontrollerte utøvere, er det 1 som bruker kassaapparat. Kontantomsetningen er dokumentert med en samleoversikt som viser salg fordelt i forskjellige salgsperioder eller at salget er dokumentert med bankkontoutskrift. Oversikten er ikke fordelt på produktnivå og tilfredsstillende ikke Bokføringsforskriftens krav til dokumentasjon av kontantsalg uten bruk av kassaapparat.

Avvik av produkter som ikke er godkjent som egenprodusert duodji kan deles i tre grupper. Del 1 er de produkter som det ikke er søkt om godkjenning i produktregisteret, del 2 gjelder produkter som er innkjøpt fra andre duodji utøvere og som selges videre og del 3 er innkjøpte ferdigvarer som selges videre som egen produsert duodji. Kontrollen har avdekket alle tre varianter og vi har beskrevet dette i rapporten til hver enkel søker.

Sammendrag Kontroll	Sum			
	Ja		Nei	
	Ant	%	Ant	%
Godkjent Produkt kontroll	4	44 %	5	56 %
Egen produsert omsetning i.h.t. søknader	2 072 225		100,0 %	
Differanse rapporter egen produsert duodji	543 123		26,2 %	
Utbetalt tilskudd 2012	494 233			

Konklusjon

Av totalt 9 kontrollerte, er det 4 som har fått godkjent i produktkontrollen. Differanse mellom oppgitt egenprodusert duodji (søknadsskjema) og det som er dokumentert i regnskapet, er på totalt kr 543 123. I tillegg kommer omsetning som ikke er dokumentert på en slik måte at det er mulig å kontrollere hva som er solgt. Tre søkere har ikke dokumentert salget slik at det er mulig å kontrollere. To har omsetning som ikke er godkjent i produktregisteret, mens 4 har fått godkjent.

Det er også registrert innkjøp og fortolling av souvinierer hvor inngående faktura ikke er lagt med i regnskapet. Innkjøpte ferdigvarer er også solgt videre som egenprodusert duodji.

3.3 Regnskapskontroll

Regnskapskontrollen er utført etter bestemmelsen i Regnskapsloven, Bokføringsloven, Bokføringsforskriften, Merverdiavgiftsloven, Ligningsloven og Sametingets regelverk for tilskuddsforvaltning.

Bokføringsplikten etter bokføringsloven innebærer plikt til bokføring, spesifisering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger slik at opplysningsplikten kan ivaretas. Informasjon skal kunne etterkontrolleres. Når det gjelder spesifisering av pliktig regnskapsrapportering, skal det utarbeides bokføringsspesifisering, kontospesifisering, leverandørspesifisering, kundespesifisering mv.

Alle søkere av driftstilskuddet er bokføringspliktige etter (BL) Bokføringslovens § 2. Som bokføringspliktige regnes:

- Enhver som har regnskapsplikt etter (RL) Regnskapslovens § 1-2
- Enhver som har plikt til å levere næringsoppgave etter (LL) Ligningslovens § 4-4 eller omsetningsoppgave etter (ML) Merverdiavgiftsloven § 15-1

Bokføringspliktige skal følge reglene i Bokføringsloven og Bokføringsforskriften.

Følgende momenter er vesentlig for at bokføringen tilfredsstiller de krav som BL og BFF stiller til regnskapet:

- Regnskapet skal være oversiktelig
- Bokførte opplysninger skal være faktisk inntrufne hendelser (realitet)
- Spesifikasjon av regnskapet skal være i.h.t. BL §7, jfr. §5
- Krav til kassaapparat - kontantsalg
- Krav til bilag
- Øvrige forhold som har betydning for regnskapet

Vi har avdekket mangler ved dokumentasjon av kontantkjøp, sammenblanding av private kostnader, feil mva behandling, kostnadsføring av ikke fradragsberettiget kostnader, fakturert leiekostnader for privat bolig og dårlig dokumentasjon på varelager. Dette har medført til at søkerne har fått redusert sine skattepliktige inntekter med betydelig beløp. Enkelte tilfeller har vært av en slik størrelse at vi har konkludert med at vi ikke kan anbefale at regnskapet godkjennes.

Sammendrag Kontroll	Sum			
	Ja		Nei	
Område	Ant	%	Ant	%
Bruker ekstern Regnskapsfører	4	44 %	5	56 %
Godkjent regnskapsføring	3	33 %	6	67 %
Godkjent kontantsalg	5	56 %	4	44 %
Bruker Kassaapparat	1	11 %	8	89 %
Godkjent Øvrig Dokumentasjon	1	11 %	8	89 %
Anbefalt Bokettersyn	6	67 %	3	33 %
Godkjent Kontroll <small>note 1</small>	1	10 %	9	90 %

Note 1: 1 søker har ikke levert regnskap

Konklusjon:

Vi har ovenfor listet opp de viktigste kontrollpunktene under regnskapskontrollen. Det er avdekket til dels grove misligheter omkring regnskapsføringen og manglende dokumentasjon på inntekter og kostnader. Vår kontroll av bilagsdokumentasjonen har bestått av de bilag som vi har hatt tilgjengelig. Vi har ikke fått overlevert bilag fra alle søkerne og det har derfor ikke vært mulig å foreta kontroll av disse regnskapene.

Vår gjennomgang av regnskapene viser at kvaliteten på bokføring og generell forståelse av krav til regnskapsførsel er meget kritikkverdigg.

Regnskap som er ført av ekstern regnskapsfører, har som oftest tilfredsstillende dokumentasjon av regnskapsopplysninger med unntak av kontantomsetningen. Kravet til dokumentasjon av kontantomsetningen er generelt et problem i handelsbransjen.

Regnskap som blir ført av søkeren selv, har som oftest sammenblanding av private bilag i drifta og dårlig avstemming av regnskapet. Kostnader som klær, private husholdningskostnader, telefon, forsikringer og husleie (ikke fradragsberettiget kostnader) fradragsføres over driftsregnskapet.

Når vi sammenligner årets kontroll mot det vi gjorde i 2012, er det blitt bedre på produktkontrollen. De produktene som er dokumentert med salgsbilag, stemmer stort sett med det som er registrert i produktregisteret. Det er to søkere som har salg av produkter som er tatt med i omsetningsgrunnlaget, hvor produktene ikke er i samsvar med det som er registrert i produktregisteret. I tillegg er det tre som har for dårlig dokumentasjon for å kunne ta stilling til om salget er i.h.t. det som er godkjent i produktregisteret. Salgsoversikten som er levert sammen med søknaden, er i.h.t. det som er godkjent i produktregisteret, men oversikten er ikke tilfredsstillende salgsdokumentasjon etter Sametingets retningslinjer.

Vår anbefaling til Sametinget er å sende kopi av denne rapporten til Skatteetaten for videre oppfølging.

Sammendrag av kontrollen

Søker nr.	1		2		3		4		5		6		7		8		9		Sum		
	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei	
Godkjent Enhetsregisteret	1		1		1		1		1		1		1		1		1		7	2	
Godkjent Mva Registeret	1		1		1		1		1		1		1		1		1		8	1	
Ekstern Regnskapsfører		1		1	1			1	1		1			1		1		1	4	5	
Godkjent Produkt kontroll		1		1	1		1		1		1		1		1		1		4	5	
Egen produsert omsetning	153'		147'		215'		52'		184'		144'		369'		498'		378'		2142'		
Diff. Egen prod.duodji													170'		376'		546'				
Utbetalt tilskudd	41'		57'		69'		20'		73'		81'		150'		0		0		494'		
Godkjent regnskap		1		1		1	1		1		1	1		1			1		3	6	
Godkjent kontantsalg		1		1	1		1	1		1		1		1		1		1		4	5
Bruker Kassaapparat		1		1		1		1	1		1		1		1		1		1	8	
Godkjent Øvrig Dok.		1		1	1		1		1		1		1		1		1		1	8	
Anbefalt Bokettersyn	1		1			1		1		1		1		1		1		6	3		
Kontrollen Godkjent		1		1	1		1		1		1		1		1		1		1	8	
Sum	3	7	3	7	7	3	3	7	5	5	4	6	5	5	6	4	3	7	39	51	

AVSLUTNING

Kontrollen har avdekket mangel på inntektsdokumentasjon og som igjen har gjort det vanskelig å kontrollere om salget av egenprodusert omsetning er i samsvar med de produkter som er godkjent i produktregisteret. Vi har ikke hatt i oppgave å ta stilling til om produktene tilfredsstiller krav til egenprodusert duodji.

Med de endringer som er gjort i duodjiavtalen for 2014, vil tre av de kontrollerte ikke oppfylle produktkravet (souvinierer).

Vi anbefaler at Sametinget godkjenner 1 av kontrollerte regnskap, mens resten av regnskapene anbefaler vi som ikke godkjent.

Kontrollrapporter for hver søker og totaloversikt over kontrollerte søkere er unntatt offentligheten.